

Вбивство в бібліотеці на Ринку, 9

Віктор Янкевич

ОЗНАЙОМЧИЙ ФРАГМЕНТ

© Видавництво «Богдан». Усі права застережено.

Фрагмент надано для ознайомлення. Повна книжка — nashaknyga.com.ua

Пролог

«В бивство в бібліотеці на Ринку, 9».

Якби ж я тільки знав, чим все це обернеться, коли назвав так презентацію моїх детективів у Львові, в найкрутішій, як на мене, Львівській обласній бібліотеці для юнацтва ім. Романа Іваничука, директоркою якої є моя хороша подруга і надзвичайна жінка Тетяна Пилипець. Назва, як назва. Здавалося б, що в ній такого? Як я помилявся! До кінця життя буду пам'ятати, що використовуючи слово «вбивство» будь-де, будь-коли, ми можемо послати кудись у Всесвіт дуже потужний сигнал, і відповідь звідти може бути жахливою. Та в той, здавалося б, звичайнісінький собі день, я навіть не замислювався над цим. Просто мені потрібна була незвичайна назва заходу, яка привернула б увагу вибагливих львівських читачів.

Я приїхав на роботу о восьмій ранку. Підприємство, де вже понад десять років мені пощастило працювати головним бухгалтером, орендує приміщення в самому серці міста Кременець. Будівля знаходиться в парку Шевченка. Коли місто отримало Магдебурзьке право, тут був магістрат, виборний орган на кшталт міської ради. Зараз на другому поверсі бібліотека для дітей, а на першому: офіс будівельної компанії; господарський відділ Державного історико-архітектурного заповідника; ну і невеличке комунальне підприємство, де я і працюю. Будівлю неможливо оминати увагою. Пофарбований у яскраво-рожевий колір фасад, з білими вставками, що виблискують під променями сонця, одразу ж кидається в очі. Мій кабінет, вікно якого виходить в парк, на щастя, не прохідний, як інші два. Я приходжу, закриваю двері й працюю, нікому не заважаючи. Плюс в тому, що й мені ніхто не заважає.

Наручний годинник показав першу дня. Колеги готувалися до обіду. Розмови, шурхіт, брязкання тарілок. Їх чути і за зачиненими дверима. Я вже годину, а може й більше, безуспішно намагався

написати допис у фейсбук. За два тижні моя презентація у Львові і треба запускати рекламу. Майже все готове, але... Чогось не вистачало. Я ніяк не міг вигадати щось оригінальне, щось, що привернуло б увагу. Пачка цигарок і запальничка, що лежали на краю дерев'яного стола, весь час відволікали. Зрозумівши, що попрацювати мені так і не дадуть, я згорнув браузер. Треба було, як то кажуть, подихати свіжим повітрям. Взявши цигарку і запальничку я вийшов з кабінету. Чемно відмовився від запрошення колег пообідати й пішов на вулицю.

Повітря й справді було надзвичайним, та в Кременці інакше й не буває. Вночі йшов дощ і тепер все навкруги пахло свіжістю. День був досить теплий. Сонце вже встигло зробити свою роботу, висушивши все, і висіло в небі великою вогняною кулею. Я підкурив і, зробивши першу затяжку, сповна наповнив легені димом. Скільки разів обіцяв собі кинути, та так і не зміг пересилити себе і таки позбутися цієї згубної звички. Обкидані білим цвітом високі каштани утворили над довгою алеєю парку своєрідний тунель, який у народі одразу ж отримав назву «тунель кохання». Щойно пофарбовані в зелений колір лавочки перед великою сценою, яку всі називають просто «ракушка», а також ті, що стояли вздовж алеї, розносили запах фарби повсюди. Білосніжна скульптура жінки з дитиною все ще потребувала побілки, але, безсумнівно, перед Днем міста влада щось таки вигадася. Високі туї колихав неслухняний вітер, який безупинно ганяє парком. Кілька днів тому він вже встиг наробити біди, поклавши набік дерев'яне накриття над столиками, зробленими просто з величезних пеньків. За невеликим металевим парканом праворуч від мене — купа металу, яка колись була оглядовим колесом, ще названим «чортовим». Я зиркнув на руїни фортеці, що, наче вічний вартовий, височіла на Замковій горі, спостерігаючи за метушнею внизу. Люблю це місце, як і це місто. Але коли студенти педагогічної

академії і медичного училища вилазять зі своїх зимових схованок, то воно більше нагадує величезний мурашник. Плюс ще матусі з візочками і чоловіки, в яких явно горять труби вимагаючи ліків. Кілька хвилин — і недопалок полетів у сміттевий бак. Так не хотілося повертатися до роботи. І раптом я зрозумів, що саме не вистачає моєму допису у фейсбук. Вбивства.

За мить я вже сидів перед монітором. Розгорнув браузер. Перечитав раніше написане і, натиснувши «Enter», почав нове речення. Тоді мені здавалося, що це ідеальна назва для моєї презентації. Я натиснув «поширити» і допис пішов гуляти мережею. Тепер усі знали, що в неділю, 12-го травня 2019-го року у Львові, має відбутися «Вбивство в бібліотеці на Ринку, 9». Як виявиться пізніше, це спонтанне рішення вплине на долі кількох людей. Назва приверне увагу однієї літньої жінки, що обожнює детективи. А вона в свою чергу...

Поспішаю. Я чомусь завжди кудись поспішаю. Давайте все по-порядку. Повернімося в день презентації. В день, коли я познайомився з досить цікавою постаттю. Таким собі Еркюлем Пуаро в спідниці.

Ранок 12-го травня. Я стояв на Замковій горі серед мурів старої фортеці й дивився на сонне місто. На годиннику була восьма тридцять. Лагідне сонце зігрівало мене, хоч легкий прохолодний вітер намагався завадити цьому. Я часто приїжджаю сюди побути на самоті. Зібратися з думками. Та цього разу я був не сам.

Коли обходив замок по зовнішній стежці, звідки просто неперевершений краєвид, то побачив її. Жінка років тридцяти вибиралася вгору крутосхилом. Її сірі спортивні бриджі, кофта, чорні кросівки і навіть кепка були брудні. Та це й не дивно, замість того щоб скористатися легким маршрутом по звичайній дорозі, як всі туристи, вона чомусь полізла напрома. Цікаво, хто її напоумив? Я стояв і дивився, як вона, наче павук, що чіпляється лапами за

павутину, хапалася руками за траву і видиралася на гору. Вже майже вибравшись, жінка глянула просто на мене сіро-зеленими очима...

Так я познайомився з надзвичайно талановитою, красивою і досить нестандартною, як на людину її професії, бібліотекаркою з Херсона, Юлією Левицькою, яка просила називати її просто Юля. Виразне обличчя з елегантними вилицями майже завжди осяяне широкою посмішкою, так і просилося на обкладинку глянцевого журналу. Вона була трохи нижча за мене, а мій зріст, до речі, метр вісімдесят. Здавалося, жінка щодня годинами сидить у тренажерному залі. Хоча з її слів, все, що вона робить для своєї стрункої фігури, це щодня стоїть в «планці» не менше семи-восьми хвилин. А ще з нею можна було говорити про що завгодно. Якось вона прохопилася, що прочитала за життя не менше десяти тисяч книг. Звісно я в це не повірив, хоча...

За звичайним збігом обставин Юля теж їхала того дня до Львова. Та якщо я їхав на презентацію, то вона, здавалося, тікала від чогось, або від когось. Можливо, від колишнього чоловіка, а може, і від нового коханця. Я не розпитував. Це її проблеми. В наш час люди часто змінюють оточення, щоб забутися, або забути. Втекти можна від усього, тільки от від себе не втечеш. Одним словом, нам було по дорозі.

Спустившись на чорному «форді фокусі» зі Замкової гори, ми на годинку зупинилися біля бібліотеки Словацького. В мене там були свої справи, в Юлі — свої. Перед тим, як виїхати до Львова, заїхали на квартиру, яку винаймала Юля у Кременці, щоб забрати її речі. Кілька хвилин я чекав у машині. Вона граційно вийшла з дверей старого будинку, сірі стіни якого облуцилися і потребували ремонту вже років з двадцять. Жінка несла невелику валізу. А ще, встигла змінити образ і виглядала тепер не як найкраща спортсменка села Василівка, а як справжня пані. Її синя сукня,

коротка і з глибоким декольте, лежала на ній просто ідеально. Високі підбори цокали об бруківку. Я натиснув на ключі кнопку і багажник відчинився. Жінка поклала валізу. Я аж здригнувся коли вона сіла в машину, «м'яко» гримнувши дверцятами. Кинув на неї гострий погляд, мовляв, нащо ж так гримати. Вона ж, подивилася на мене очима маленької дівчинки, яка ні в чому не винна і навіть не розуміє, чим збентежений цей злий здоровий дядько. Я посміхнувся. Після такого погляду — на неї неможливо було гніватися.

Дорогою до Львова, Юля розповіла мені, як і обіцяла, захоплюючи історію, яка мала місце в Кременці і яку я просто прогавив через роботу. Історію про викрадення, яке зовсім не викрадення, і про зґвалтування, яке зовсім не зґвалтування. Все почуте я викладу пізніше у детективній повісті «Відплата». Разом з тим я довідався дещо особисте. Те, чим вона не любила хизуватися. Як виявилось, до тих трагічних подій кінця дві тисячі тринадцятого, через які сотні тисяч українців вийшли на майдан, щоб відстояти таку честь і гідність України та скинути нарешті «зека» і йому подібних, Юля працювала в міліції. Старшим слідчим, як не дивно. В грудні тринадцятого вона вибрала, як сказало їй начальство, не ту сторону, а вже в січні чотирнадцятого була через те звільнена. Після приходу нової влади Юлі пропонували повернутися в органи, та вона відмовилася. Пішла працювати у Херсонську обласну бібліотеку для юнацтва завідувачкою сектору соціокультурної діяльності. Після певних проблем в особистому житті, про які вона нікому не розповідає, жінка напросилася на поїздку до Кременця, в бібліотеку імені Юліуша Словацького. Обмін досвідом, так би мовити. Хоча, як на мене, це банальна втеча. Тепер, коли закінчився термін угоди, Юля втікала до Львова, у Львівську обласну бібліотеку для юнацтва ім. Романа Іваничука, куди її запросила наша спільна подруга Таня Пилипець.

Чотири години минули наче мить. А в хорошій компанії інакше й не буває. Львів зустрів нас дощем, і я згадав анекдот про хлопчика, якого запитали, чи довго у Львові йде дощ, а він відповів, що не знає, бо йому тільки шість років. Погода була й справді паскудна. Холодно й мокро. До презентації залишалося три години. Я завше люблю прийти раніше, щоб усе тримати під контролем, тож на поліг на тому, що треба їхати одразу в центр і краще почекати в бібліотеці. Жінка не стала сперечатися. Здається, Львовом ми їхали довше ніж до Львова. Нарешті я зупинив машину на платній стоянці біля Музею-Арсеналу.

— Слухай, — мовила Юля, — я тут маю деякі справи. Можна, я залишу в тебе валізу, а потім, після презентації, заберу? Не хочеться носитися з нею містом.

— Та ради Бога, — відповів я. — Нехай лежить. Їсти ж не просить.

Юля мило всміхнулася і вийшла з машини. Я ж відкрив фейсбук і завис на пів години. Коли гортаєш цю безкінечну стрічку новин, час летить непомітно. Там можна залипнути і на довше. Людський мозок функціонує так, що він бачить початок і шукає кінець. Як ми знаємо, кінця у стрічці новин просто немає. Почав перегляд — сонце, закінчив — дощ, почав — весна, закінчив — літо.

Коли повернувся до реальності, дощу вже не було. Він магічним чином зник, а я навіть і не помітив коли. Мені чомусь захотілося спати. От лягти б зараз у м'якеньке ліжко й виспатися як слід з дороги. Та треба було йти у бібліотеку. Я вийшов з машини і пішов вузькою вулицею з трамвайними коліями до площі Ринок. Вже за півтори години, повинно було статися вбивство...

«Вбивство в бібліотеці на Ринку, 9».

Розділ 1

До презентації залишалося менше години. Недопалок третьої цигарки полетів у сміттевий бак. Я нервував. Не бачив нічого і

нікого навколо себе... Ще місяць тому Богдан Коломійчук, знаменитий український письменник і мій хороший друг, погодився модерувати захід, а я відчував, що зовсім не готовий до такого рівня. В роті пересохло і скільки мінералки не пий, — це аж ніяк не змінювало ситуацію. Ще одну цигарку щоб заспокоїтися? Та знаючи, як на це може зреагувати мій організм, відмовився від цієї думки. Що буде, те буде. Я зосередився і рушив до дверей як раптом...

— Привіт, привіт! — крикнув хтось.

Я повернув голову і побачив свою подругу, письменницю, яка працює в жанрі фентезі, художницю, яка малює класні картини, людину, яка ще пів року тому обіцяла намалювати мені ексклюзивний ескіз татуювання, Яринку Каторож. Вона, як завжди посміхаючись, у піднесеному настрої, підійшла й обійняла мене.

— Хвилюєшся? — запитала тихо. Навіть спробувала зробити це серйозно, та їй так і не вдалося. Широка посмішка все ще розтікалася кругленьким обличчям.

— Не питай, — відповів я.

— Все буде добре, — вона зробила наголос на останньому слові. Мене завжди дивувало, з якого джерела ця дівчина черпає стільки енергії. Вона може працювати цілу ніч над малюнком чи новим розділом до нового роману, потім поспати годинку-другу і почати новий день сповнена енергії і натхнення. Зараз Яринка намагалася переконати мене, що «все буде добре», але, якщо чесно, їй це не вдалося.

Я змовчав. У мені все кипіло, наче хтось забув чайник на запаленій конфорці газової плити. Стараючись не показувати хвилювання, рушив до дверей.

— Привіт народ! — почулося збоку.

Жінка з волоссям, яке нагадувало язики полум'я, що розсікають нічну темряву викидаючи кудись увись мільйони жаринок,

виринула з натовпу і підійшла до нас. Анастасія Нікуліна, письменниця, яка своїм позитивом, своєю безмежною енергією може зарядити кого завгодно і коли завгодно. Вона обійняла Ярину, а тоді й мене. Своєю чарівною посмішкою легко запалювала серця як звичайних людей, так і тисяч шанувальників її творчості.

— Ну що? Готовий до... — Настя зробила невелику паузу і змінила голос на більш моторошний. — Вбивства в бібліотеці?

— Не питай, — якось сумно мовив я і відчинив великі дерев'яні двері, а за ними й інші, менші й тонші.

Ярина і Настя зайшли першими. Я — за ними. Опинившись у холі бібліотеки, я мало не впав від здивування. Невелика територія на першому поверсі була огорожена червоно-білою стрічкою, до якої прикріпили табличку з написом «Ведеться слідство». На підлозі медичним пластиром замість крейди було обведено місце, де нібито колись лежав труп. Червона пляма з кетчупу символізувала кров. Повсюди таблички з номерами від одиниці й далі, які вказували на розкидані кругом речові докази. Все це нагадувало місце вбивства, наче я потрапив у старий добрий англійський детектив бабці Агати Крісті. Я не міг повірити власним очам.

— Круто! — мовила Настя і запропонувала сфотографуватися. — Лягай на місце «трупа», — звеліла вона. — Крута буде фоточка!

Звісно ж, я не відмовився. Дав Насті, а вона, до речі, супер-спеціаліст по класних фотках, телефон і чемно ліг на холодну бібліотечну підлогу. Кілька світлин на місці «трупа». Кілька — біля стрічки й таблички. Ще пару — біля імпровізованих речових доказів. Друзі від душі посміялися з мене і ми рушили сходами на другий поверх. Я, все ще будучи в захваті від декорацій, першим увійшов до кабінету директорки.

Тетяна Пилипець — моя літературна мама (це ми так жартуємо між собою) сиділа з серйозним виразом обличчя і дивилася в

монітор телефона. Її чорну елегантну сукню прикрашав великий червоний мак, який одразу ж кидався в очі і затьмарював собою все, окрім самої Тані, звісно ж, бо її затьмарити не вдасться нікому, і це точно. Коли вона побачила мене, кинулася обіймати. Я теж радий був її бачити. Востаннє ми зустрічалися в Миколаєві, Львівської області на «Книжковій толоці», організованій пані Любою Хомчак. Збоку, за своїм робочим столом сиділа людина надзвичайної сили волі, заступник директора бібліотеки, незрівнянна поетеса і моя хороша подруга Люда Пуляєва. З нею мені треба було бути дуже обережним. Здається, якщо я ще раз скажу на неї на «ви», вона дасть мені по лобі важким тупим предметом, і тоді в цих стінах буде розслідування реального вбивства. Звісно, я жартую. Вона дуже добра і щира людина, тому якщо буде вбивати мене, то вибере для цього щось легше і гостріше. Обійнявши її, я сів на стілець.

— Я просто в захваті! Хто це все вигадав? — запитав, хоча добре знав, що ці двоє, Таня і Люда, не вміють проводити звичні й прості презентації. Якщо захід відбувається в їхній бібліотеці, то це завжди щось особливе і підлаштоване під кожного, хто приїздить. Відповідь була передбачуваною.

— Ми, — мовила Люда і всміхнулася. — Правда, крейда не малювала по підлозі, тому змушені були взяти пластир.

— І крові справжньої ми не знайшли, — жартуючи додала Таня. — Тому Люда бігала, шукала кетчуп.

— Дякую вам! — розчулено мовив я.

— Та немає за що, — відповіла Люда. — Може, кави чи чаю?

— Мені б чогось трохи... міцнішого. Хвилююся все ж таки. Є?

— Для тебе знайдемо, — сказала Таня, і за мить на столі стояла пляшка червоного сухого вина.

Я взяв у Люди штопор і відкрив. Розлив у чашки, з яких зазвичай п'ють каву чи чай, і роздав присутнім. Тепло розтеклося тілом вже після першого ковтка. До презентації залишалося пів

години. Я, пославшись на те, що хочу подивитися на зал, де буде відбуватися дійство, вийшов з кабінету і пішов... курити. Хвилювання так і не покидало. На сходах я зустрів свого друга, такого собі Д'Артаньяна української поезії, Богдана Кухту. Високий шатен, волосся якого ледве торкалося плеча, з акуратними вусами й борідкою, що додавали його вигляду вишуканості, швидко підіймався на другий поверх, тоді як я біг на перший. В мене геть вилетіло з голови, що ми домовилися з ним записати інтерв'ю перед презентацією. Богдан саме запускав свій новий проєкт під назвою «Бібліотечні історії», і мені випала неймовірна честь бути першим гостем цієї захопливої програми. Я кинув пачку цигарок в кишеню і ми пішли по найтемніших куточках бібліотеки у пошуках хорошого й тихого місця для запису. Хто-хто, а цей хлопець — справжній професіонал. Вже за двадцять хвилин все було записано й збережено. Я щиро подякував Боді й поспішив на вихід, бо бажання курити нікуди не зникло. Спускаючись на перший поверх, ще раз оглянувши декорації і вийшов на вулицю.

За п'ять хвилин я повернувся і пішов одразу в зал презентацій. Коли зайшов, то зрозумів — я влип. На стільцях вже сиділо близько десяти людей, яких я не знав, і це тішило, бо зазвичай приходять лише друзі, знайомі й друзі-письменники, і в більшості випадків кількість письменників значно перевищує кількість читачів. Сьогодні було десть п'ятдесят на п'ятдесят. Яринка і Настя вже сиділи в першому ряду з телефонами в руках. Я так і не зрозумів, чи вони збиралися знімати все на відео, чи одразу вести пряму трансляцію у фейсбук чи інстаграм. Та мої думки були не про це. Навпроти них стояла Дара Корній, надзвичайна жінка і чудова письменниця, яка завжди допомагала й підтримувала мене не лише добрим словом, а й ділом. Шкода, що її чоловік, Володимир Чуловський, цього дня не зміг прийти. Я телефонував йому, як тільки в'їхав до Львова. Та що поробиш, гроші самі себе не

зароблять. Пані Дара саме розмовляла з Богданом Коломійчуком. Свіжа його книга, «Готель Велика Прусія», яку я вже встиг прочитати два рази, почесно посіла перше місце у списку всіх прочитаних мною детективів, залишивши на другому навіть детективи моєї улюбленої Агати Крісті. Побачивши його мені перехопило подих. Червона сорочка, чорна камізелька, темно-сині брюки, хусточка. Я зиркнув на себе в дзеркало і важко видихнув. Футболка з написом «SamoGonka Old №7 Ukrainian Whiskey», порвані світлі джинси, білі кросівки, двадцятиденна неголеність. Непоганий контраст, як на мене. Хвилювання вдарило по ногах. Я захотів сісти. Але тут до мене підійшли чарівні жінки, майстрині поетичного слова, і на кілька хвилин ту напругу, яка сковувала мене, як рукою зняло. Оля Романишин у великих окулярах, з червоною помадою на вустах і чарівною посмішкою, одразу ж поставила на моїй щоці ледве помітний багряний слід. Марічка Васько, людина-позитив з найоригінальнішою зачіскою, яку я тільки бачив, на мить затисла мене в обіймах. І як тут не зробити селфі? До нас приєдналися Настя з Яринкою і Люда з Танею. Кілька фото — і всі пішли займати свої місця.

— Ну як ти? — обійняла мене Дара Корній. — Як на особистому?

— Та нічого, помаленьку, — відповів переборюючи те хвилювання, яке наскочило на мене новою хвилею. — А Володі таки не буде? А мені так хотілося його побачити...

— Робота, — мовила пані Дара. — Передавав вітання.

В цей момент хтось злегка штурхнув мене у спину. Я почув сміх і різко повернувся. Здивуванню не було меж.

— Ти що тут таке придумав? — усміхнувшись промовив щойно згаданий Володимир Чуловський, кремезний чоловік в окулярах і з відмінним почуттям гумору. — Кращого місця для вбивства не знайшов? Ні щоб десь у Кременці, на Замковій горі, а то у Львові, та

ще й в бібліотеці.

— Радий вас бачити, — щиро втішився я, і ми потисли один одному руки. — Ну тепер точно можна починати.

• • •

Далі — у повній книжці «Вбивство в бібліотеці на Ринку, 9».

nashaknyga.com.ua